

Trafikverkets förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen 2026–2037 – remissvar.

Svenskt näringsliv är exportberoende och verkar på en global marknad. För att kunna vara konkurrenskraftig på denna marknad behöver näringslivet importera insatsvaror och exportera färdiga produkter samtidigt som personalen måste kunna resa till och från sitt arbete. Detta förutsätter ett transportsystem som är robust, hållbart och effektivt.

Mot den bakgrunden är Sveriges Ingenjörer positiva till att den nationella planen, tillsammans med infrastrukturpropositionen och regeringens godstransportstrategi, avsätter betydande resurser för underhåll och utveckling. Underhållet av vägar och järnvägar är starkt eftersatt i Sverige varför det är nödvändigt att betydande resurser allokeras för detta ändamål. Det är också viktigt att medel inte i första hand används till att åtgärda akuta fel utan i så stor utsträckning som möjligt tillförs för att vidmakthålla vägars och järnvägars funktion över tid. Vi menar dock att 2050 är väl långt fram som mål för när järnvägen inte längre ska ha ett eftersatt underhållsbehov.

Positiva föreslagna åtgärder som ökar robustheten är medel till isbrytare, höjningen av vägars bärighet för tyngre fordon och trimningsåtgärder som med mindre belopp ökar kapaciteten, tillgängligheten och säkerheten i systemet.

Med detta sagt kommer även nyinvesteringar att krävas även om Sveriges Ingenjörer anser att vi bör prioritera underhåll framför investeringar i "prestigeprojekt".

När transporter effektiviseras går miljö och ekonomi hand i hand. Fordon med hög kapacitet och horisontella samarbeten, där transportköpare samarbetar för att undvika tomtransport, är exempel på det. Det är också viktigt att transportsystemet i delar kan automatiseras, digitaliseras och elektrifieras. För att åstadkomma detta krävs forskning, utveckling och införande av avancerad teknik. Staten har, utöver rollen som medfinansierare av forskning, också en viktig uppgift i att införa regelverk som möjliggör testning och implementering av innovativa regelverk. Ökad elektrifiering av vägtransporter och underhåll av järnvägen, för att möjliggöra en ökad överflyttning av gods från väg till järnväg, är nödvändigt för att åstadkomma en minskad klimatpåverkan från transporter.

I så stor utsträckning som möjligt måste samhället kunna fungera som vanligt också i ett läge av kris, ökad beredskap eller ytterst krig. Det är därför av yttersta vikt att prioriteringar av underhåll och utveckling tar stor hänsyn till hur transportsystemet kan bidra till ett motståndskraftigt samhälle också i en sådan situation.

Sveriges Ingenjörer anser att alternativ organisering och finansiering av infrastruktur, genom offentlig-privat samverkan med ett privat risktagande, kan vara ett intressant alternativ som bör övervägas i vissa fall. Vi ser att alternativa modeller kan ge incitament att bygga snabbt och kostnadseffektivt och bidra till effektivare drift och underhåll.

Avslutningsvis anser Sveriges Ingenjörer att insatser som beräknas ha en stor samhällsekonomisk nytta bör ges prioritet och att vi måste kunna omvärdera vilka insatser som ska göras om kalkylerna ändras.

Sveriges Ingenjörer

Johan Kreicbergs

Chef för Politik och påverkan

Johan Sittenfeld

Utredare